

Punt. Wat zeg je?

- Marc Kregting

Korte inhoud van het boek

Iedereen die schrijft, gebruikt wel een punt. Je zet dat teken aan het eind van een zin. Dan is die voorbij. Wat is een punt eigenlijk?

Marc Kregting had niet meteen een antwoord. Daarom schreef hij er een boek over. Hij haalde er allerlei soorten tekst bij: een brief, een sprookje, een gedicht... Kregting droomde ervan zijn boek af te sluiten zonder punt, maar met het langste woord uit het Nederlands. Zo werd Punt een grappig boek. Een vreemd boek. Iets zonder einde.

Inhoudsopgave van het lespakket

Voorlezen	p 2*
Wat is een punt eigenlijk voor ding?	p 3*
Vaderlandse geschiedenis	p 3*
Rijmen	p 4*
Hoe verlaat die onze mond?	p 4*
Interpunctie = tekens om het lezen makkelijker te maken	p 5*
Komt die bal. Hoog in de doelmond.	p 5*
Is een woord te lang? Dan snijd je er iets af.	p 6*
Een punt is geen stip. Maar een stip is wel een punt.	p 6*
Rijmschema	p 7*
De Belgen zijn een raar volkje. De Nederlanders ook.	p 7*
Een brief beginnen ze met: 'Beste,'.	p 8*
Lestips over evalueren	p 8*
Bijlagen	p 9
Werkbladen	p 11

* Om deze activiteiten te doen in een les, hoef je niet het hele boek te lezen.

Kijk eens op www.wablieft.be/boeken

Voor wie is dit lespakket?

In alle lespakketten spreken wij over 'cursisten', die les volgen in het volwassenenonderwijs. Toch zijn de meeste lestips ook heel goed bruikbaar voor leerlingen in het secundair onderwijs (OKAN, BuSo, BSO-PAV en vaak ook TSO).

Dit lespakket kan je downloaden via www.wablieft.be. Eerst vind je de lestips, achteraan eventuele bijlagen en werkbladen.

Een Wablieft-boek is ook een luisterboek

Een Wablieft-boek is ideaal voor wie niet zo vlot leest. Je kan er ook de luistercd bij gebruiken. Dit kan vooraf (om al te horen waar het over gaat), maar ook tijdens of na het lezen. Laat gedurende de lessen je cursisten experimenteren met deze verschillende manieren. Welke vinden ze het leukste?

Introductie

OVER LEZEN IN DE KLAS

Een volledig boek lezen is een grote opgave. Veel cursisten zullen thuis niet de tijd kunnen maken om een boek te lezen. Dus maak je best gebruik van de tijd die je hebt met cursisten. Maak je cursisten warm met stukken tekst. Misschien lezen ze zelf een heel boek, misschien niet. Dat is ook niet erg, elk mooi stuk literatuur hebben ze gehad.

Er zijn verschillende manieren om de lezers dit boek te laten 'lezen'. De luistercd is daarbij een grote hulp. Eerst luisteren, dan lezen. Of ook: eerst lezen, dan luisteren. Luisteren en lezen tegelijk. Aarzel niet om de tekst meerdere keren te laten beluisteren of lezen. Werk in elk geval in stukken, zodat de lezers het overzicht niet verliezen.

OVER VOORLEZEN

Voorlezen is een prettige manier om teksten aan te brengen, ook voor tieners, volwassen cursisten en senioren. En voorlezen is meer! Luisteren naar een boeiend voorgelezen tekst verhoogt de luisterconcentratie en brengt nieuwe woorden aan. De les beginnen met voorlezen is rust scheppen. Voorlezen tussen twee inspannende opdrachten is een manier om de aandacht weer naar jou en/of naar de les te trekken.

Daarom suggereren we een voorleesfragment. Een fragment dat nieuwsgierig maakt, maar niks verklapt. Een fragment dat ook los van het boek jouw luisteraars laat genieten.

Een voorleesfragment hoeft geen verwerking. Het mag er zijn op zich. Wie toch graag kort iets doet met de tekst, vindt een suggestie.

voorleesfragment

Etymologie p 36 – p 37

Welke kleur past bij deze tekst, volgens jou? Waarom?

Voor achtergrondinformatie en meer lestips over voorlezen en genieten van teksten:

Lees de hoofdstukken 'voorlezen', 'vrij lezen' en 'leesclub' in de [introductiemap 'Omdat lezen leuk is'](#).

Lessuggesties bij Voorwoord, p. 7 - 8

Doel: taalbeschouwing - leestekens

Tip

Stap 1: In de voorstelling 'Maar ondertussen' introduceert cabaretière Paulien Cornelisse nieuwe leestekens. De voorstelling loopt nog tot 2016: <http://www.pauliencornelisse.nl/speellijst>. Nadien wellicht verkrijgbaar op dvd. Lees samen deze blog, geschreven naar aanleiding van de voorstelling: <http://riciao.nl/2014/06/09/het-leven-van-leestekens/>

Stap 2: Wat vinden de cursisten van de nieuwe leestekens van Paulien? Hebben ze zelf andere suggesties?

Lessuggesties bij Vaderlandse geschiedenis, p. 12 - 14

Doelen: informatie opzoeken
verbanden leggen

Tip

Stap 1: Gesprek: De auteur verwijst in deze teksten naar stukken uit de geschiedenis van Nederland en België: VOC, Nederlands-Indië, Molukkers, Congo-Vrijstaat, Leopold II. Weten de cursisten daar meer over?

Stap 2: De cursisten zoeken, in de bibliotheek of online, deze termen op. In welke tijd speelden ze zich af? Wat is hun verband? Zien we daar vandaag nog gevolgen van?

Lessuggesties bij Eerst een spelletje p. 15

Doel: eindrijm begrijpen en toepassen

Tip

Knip bijlage 1 uit, zodat je kaartjes hebt. Leg de kaartjes omgekeerd op tafel. De cursisten zitten in een kring rond de tafel.

Een cursist neemt een kaartje en begint te rijmen. Let op: het woord moet bestaan. Hij rijmt zo lang hij woorden vindt. Vindt hij geen woord meer? Zegt hij een woord dat niet bestaat? Dan gaat zijn rechterbuur verder.

Is iedereen uitgerijmd? Dan neemt de volgende cursist een nieuw kaartje.

Lessuggesties bij Recept p. 21

Doel: uitspraak
fonetisch schrift

Tip

Stap 1: Welke woorden vind jij moeilijk om uit te spreken?

Stap 2: Verken samen <http://nl.forvo.com/>. Hier kan je eender welk woord intypen, en naar de uitspraak luisteren.

Stap 3: Kennen de cursisten het fonetisch schrift?

http://www.intertaal.be/Portals/Intertaal/ContentFiles/Downloadables/PDF/TaallandkaartNL/FonetischSchrift_Nederlands.pdf

Stap 4: De cursisten maken werkblad 1.

oplossingen

sxør

ko'nein

moj

fam'pape

'bryto

zaut

'harɪŋ

slang

e-mail

detail

politie

complex

cheque

Lessuggesties bij Vlak voor het diner p. 22

Doelen: taalbeschouwing - leestekens
interpunctie = tekens om het lezen makkelijker te maken

Tip

Stap 1: Lees het grapje in bijlage 2.

Stap 2: Veel mensen laten tegenwoordig leestekens en hoofdletters weg, denk maar aan sms-taal. Heb je zo zelf al onduidelijkheden meegemaakt?

voorbeeld:

Heb je plannen vanavond? Zullen we iets afspreken?

ga mee met Els naar cinema

Stap 3: De cursisten maken werkblad 2.

Stap 4: Bespreek samen de resultaten van de oefening. Dienen leestekens om teksten makkelijker te maken?

Lessuggesties bij Voetbal p. 23-24

Doelen: taalbeschouwing - metaforen

Tip

Stap 1: Sta stil bij de zinnen 'Komt die bal. Hoog in de doelmond.' Wat is een doelmond? Wat is het verband tussen een doel en een mond? Wat bedoelt de auteur?

Stap 2: Leg uit wat een metafoor is: <https://nl.wikipedia.org/wiki/Metafoor>

voorbeeld: Voetbal is oorlog.

= Voetbal is zoals een oorlog: de twee partijen willen winnen, er wordt gevochten en gestreden.

Stap 3: Staan er nog metaforen in de tekst?

Stap 4: De cursisten lezen en beluisteren voetbalcommentaren. Vinden zij nog metaforen?

Lessuggesties bij Taaladvies p. 32

Doelen: taalbeschouwing - afkortingen

Tip

Stap 1: 'Is een woord te lang? Dan snijd je er iets af' lees je in de tekst. De cursisten zoeken andere voorbeelden.
voorbeeld:

sax = saxofoon

alstu = alstublieft

kiné = kinesitherapie

Stap 2: Welke woorden vinden zij te lang? Hebben ze een voorstel om die woorden af te korten?

boek: Punt – Marc Kregting

lessuggesties bij Rechtzetting (p 38 – 39)

doel: logisch redeneren

Tip

Stap 1: In de tekst staat: 'Een punt is geen stip. Maar een stip is wel een punt.' De cursisten zoeken nog andere voorbeelden.

voorbeeld:

Een vierkant is een rechthoek. Maar een rechthoek is geen vierkant.

Een kind is een mens. Maar een mens is geen kind.

Stap 2: Deze uitspraken zijn onmogelijk in de wiskunde.

Als in de wiskunde A gelijk is aan B, is B altijd gelijk aan A: $A = B$ en $B = A$.

voorbeeld:

$$7 = 3+4$$

$$3+4 = 7$$

Laat de cursisten nadenken over een wiskundig kloppende uitleg voor de bovenstaande zinnen.

voorbeeld:

Alle kinderen zijn mensen. Maar niet alle mensen zijn kinderen.

fruit = appels + peren + bananen + kiwi's + ...

Lessuggesties bij Tekst op een graf p. 46
Doelen: rijmschema's herkennen en toepassen

Tip

Stap 1: Sta stil bij het rijmschema van deze tekst: ABAB.

Stap 2: De cursisten snuisteren in rijmen. Welke andere rijmschema's zijn er?

<http://www.gedachten-gedichten.nl/rijmschemas.php>

Stap 3: De cursisten schrijven hun eigen grafschrift in een rijmschema naar keuze.

boek: Punt – Marc Kregting

lessuggesties bij Over het volk (p 61 - 62)

doel: feiten >< vooroordelen

logisch redeneren

(te) formeel taalgebruik

Tip

De Belgen zijn een raar volkje. De Nederlanders ook.

Stap 1: Wat schrijft de auteur over Belgen? En over Nederlanders?

Stap 2: De cursisten vergelijken zelf Belgen met Nederlanders. Welk zijn feiten? Welk zijn vooroordelen? Welk zijn de verschillen tussen Belgen / Nederlanders en hun eigen nationaliteit?

Stap 3: Denk hier eens over na:

Belgen zijn bescheiden.

Karel is een Belg.

Karel is bescheiden

Klopt deze redenering? Wat klopt er niet aan?

Stap 4: Sta stil bij syllogismen: <https://nl.wikipedia.org/wiki/Syllogisme>

Kunnen de cursisten nog syllogismen bedenken?

Stap 5: Wat gebeurt er in dit syllogisme?

Ik kan in mijn pyjama.

Mijn pyjama kan in mijn valies.

Ik kan in mijn valies.

Kunnen de cursisten nog voorbeelden bedenken?

Stap 6: De cursisten doen de test: <http://www.testandmore.nl/testen-oefenen/syllogisme-1/>

Een brief beginnen ze met: 'Beste,'.

Tip

Stap 1: Gesprek over formele brieven in het Nederlands. Kennen de cursisten voorbeelden van (te) formele brieven?

Stap 2: Hoe gaat dat in hun eerste taal?

Stap 3: Zegt dit iets over het 'nationale temperament'?

Lestips over evalueren:

Lees het hoofdstuk 'Evaluatie' in de [introductie](#)map 'Omdat lezen leuk is'.

Bijlage 1

hand
steen
boek
mier
kous
maar
vouw
brood
bord
ziek
stank
pijn
reis
plaat
noord
stip
drup
toch

Bijlage 2

Een professor schreef de volgende woorden op het bord en vroeg aan de studenten om de gepaste leestekens toe te voegen:

“Een vrouw zonder haar man is niets waard.”

Alle mannelijke studenten schreven:

“Een vrouw, zonder haar man, is niets waard.”

Alle vrouwelijke studenten schreven:

“Een vrouw: zonder haar, man is niets waard.”

Werkblad 1

Schrijf deze woorden fonetisch:

scheur
konijn
mooi
champagne
bruto
zout
haring

Lees deze woorden hardop:

slɑŋ
i'mel
de'tɑj
pɔ'lisi
kɔm'plɛks
ʃɛk

Werkblad 2

Zet zelf de leestekens.

Ik houd van je lieve vriendin
Jan zegt het kind heeft de hele tijd gehuild
Hij zat op haar schoot en rustte uit
Ik hou veel van mijn kind koken en breien
Wacht niet schieten
Wanneer eten we oma
Red jan niet hij is de dader
Pas op de hond